

Αθήνα, 24 Ιουλίου 2010

ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΗ

ΘΕΜΑ: Απορρόφηση αναδόχου εταιρείας προ της υπογραφής της σύμβασης – δικαίωμα απορροφώσας εταιρείας να υπογράψει τη σύμβαση.

Ανώνυμη εταιρεία – μέλος του ΣΑΤΕ υπέβαλε το ακόλουθο ερώτημα:

«Εργοληπτική επιχείρηση εγγεγραμμένης το ΜΕΕΠ απορροφήθηκε από τη μητρική της, η οποία και αυτή είναι εγγεγραμμένη στο ΜΕΕΠ, αλλά σε ανώτερη τάξη. Η απορροφούμενη επιχείρηση έχει αναδειχθεί προσωρινή μειοδότης σε διαγωνισμό δημοσίου έργου και μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της απορρόφησης προσκλήθηκε για την υπογραφή της σύμβασης. Ερωτάται εάν η μητρική εταιρεία, ως καθολική διάδοχος, μπορεί να υπογράψει τη σύμβαση. Η απάντηση θα θέλαμε να περιέχει δύο υποπεριπτώσεις: μία κατά την οποία η μητρική ανήκει στις καλούμενες τάξεις του υπόψη διαγωνισμού και μία κατά την οποία η μητρική δεν ανήκει στις καλούμενες τάξεις του διαγωνισμού, λόγω κατωτέρων ορίων».

Η απάντησή μου στο ανωτέρω ερώτημα έχει ως ακολούθως:

1. Με τη συγχώνευση δι' απορροφήσεως επέρχεται καθολική διαδοχή της απορροφώμενης επιχείρησης από την απορροφώσα. Η απορροφώμενη επιχείρηση παύει να υφίσταται και η απορροφώσα υπαισέρχεται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις εν γένει έννομες σχέσεις της απορροφώμενης επιχείρησης.¹ Ως εκ τούτου, η απορροφώσα επιχείρηση είναι η μόνη που δικαιούται και νομιμοποιείται να υπογράψει τη σύμβαση εκτέλεσης του έργου, μετά την εξαφάνιση και καθολική διαδοχή από αυτήν της απορροφηθείσας λόγω συγχώνευσης προσωρινής μειοδότης εταιρείας.²

---

¹ Βλ. άρθρ. 75 Κ.Ν. 2190/1920.

² Βλ. σχετικά: ΕπΑν ΣτΕ 162/2010· πρβλ. ΣτΕ 2173/2009, 1112/2006, 2653/2005.

2.1. Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος, αν δηλαδή η μητρική – απορροφώσα εταιρεία δικαιούται να υπογράψει τη σύμβαση εκτέλεσης του έργου ακόμη και αν δεν ανήκει στις καλούμενες τάξεις στον διαγωνισμό, αλλά σε ανώτερη, η άποψή μου είναι η εξής:

Σε προηγούμενη γνωμάτευσή μου³ είχα εξετάσει το ζήτημα του κατά πόσο δικαιούται η ανάδοχος εργοληπτική επιχείρηση να υπογράψει τη σύμβαση και να αναλάβει την εκτέλεση του έργου, εάν στο διάστημα που μεσολάβησε από τη διενέργεια της δημοπρασίας μέχρι και την υπογραφή της σύμβασης είχε μεταβληθεί η τάξη εγγραφής της στο Μ.Ε.ΕΠ. και δεν ανήκε πλέον στην καλούμενη τάξη. Σε εκείνη τη γνωμάτευση είχαν εξετασθεί και οι δύο περιπτώσεις: πρώτον, να έχει καταταγεί σε τάξη κατώτερη της καλούμενης και δεύτερον, να έχει καταταγεί σε τάξη ανώτερη της καλούμενης. Η αντιμετώπιση των δύο αυτών περιπτώσεων διαφοροποιείται ουσιωδώς, δεδομένου ότι είναι τελείως διαφορετικοί οι δικαιολογητικοί λόγοι θέσπισης ανώτατων και κατωτάτων ορίων συμμετοχής στις δημοπρασίες. Εν προκειμένω ενδιαφέρει μόνο η περίπτωση μεταβολής της κατάταξής της σε τάξη ανώτερη των καλούμενων.

2.2. Κατά τη γνώμη μου, στην προκείμενη περίπτωση δεν υφίσταται κανένα κώλυμα υπογραφής της σύμβασης από την απορροφώσα μητρική εταιρεία. Τούτο, για τους εξής λόγους:

Πρώτον, διότι ο σκοπός της διατήρησης του ελάχιστου επιπέδου οικονομικής και τεχνικής επάρκειας, που πιστοποιείται μέσω της εγγραφής της εργοληπτικής επιχείρησης στο Μ.Ε.ΕΠ., για την εμπρόθεση και άρτια τεχνικά κατασκευή του ανατιθέμενου δημόσιου έργου, εκπληρούνται και με το παραπάνω με την απόκτηση από την ανάδοχο εταιρεία εργοληπτικού πτυχίου μεγαλύτερης τάξης. Μάλιστα, τώρα η εργ. επιχείρηση τεκμαίρεται, λόγω του προβιβασμού της στο Μ.Ε.ΕΠ., ως πλέον ικανή και αξιόπιστη για την κατασκευή δημοσίων έργων απ' ό,τι κατά τον χρόνο διεξαγωγής της δημοπρασίας.

Δεύτερον, διότι η θέσπιση κατωτάτων ορίων προϋπολογισμού ανά τάξη του Μ.Ε.ΕΠ. δεν συνδέεται (εν αντιθέσει προς τα ανώτατα όρια) με την εξασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου οικονομικής και τεχνικής ικανότητας της εργ. επιχείρησης, ώστε να είναι σε θέση να φέρει σε πέρας την κατασκευή ενός έργου, αλλά αντιθέτως αποσκοπεί αποκλειστικά και μόνο στην προστασία των μικρότερων εργ. επιχειρήσεων από τον ανταγωνισμό των μεγαλύτερων και ισχυρότερων. Σε αντίθεση με τα ανώτατα όρια, που είναι

---

³ Βλ. την από 25.9.2008 γνωμάτευσή μου με θέμα: «*Νόμιμο υπογραφής εργολαβικής σύμβασης με ανάδοχο του οποίου το πτυχίο έχει λήξει ή έχουν μεταβληθεί οι τάξεις κατάταξης στο Μ.Ε.ΕΠ. μετά τη διεξαγωγή του διαγωνισμού.*»

όρια τεχνικοοικονομικής επάρκειας, τα κατώτατα όρια λειτουργούν ως όρια προστατευτισμού των θεωρούμενων «μικρών» και «αδυνάτων». Ανεξαρτήτως του κρίσιμου ζητήματος της συμβατότητας του θεσμού των κατωτάτων ορίων με το κοινοτικό δίκαιο (κατά τη γνώμη μου, συντρέχουν, κατ' αρχήν, βάσιμοι λόγοι αντίθεσης του θεσμού αυτού προς το κοινοτικό δίκαιο, η εξέταση των οποίων δεν είναι αντικείμενο της παρούσας γνωμάτευσης), ο σκοπός των συγκεκριμένων ρυθμίσεων εκπληρώνεται με τη χρήση των κατωτάτων ορίων ως προϋποθέσεων συμμετοχής στον διαγωνισμό κατά τον χρόνο διεξαγωγής του και μόνο. Μέσω της εφαρμογής τους αποτρέπεται η συμμετοχή στον διαγωνισμό εργ. επιχειρήσεων μεγαλύτερων τάξεων και έτσι προστατεύονται (ή, εν πάση περιπτώσει, θεωρείται ότι προστατεύονται) οι μικρότερες επιχειρήσεις από τον ανταγωνισμό των ισχυρότερων. Μετά τη διεξαγωγή του διαγωνισμού όμως, παύουν να συντρέχουν οι λόγοι ελέγχου της τήρησης των κατωτάτων ορίων, εφόσον ο στόχος της προστασίας των μικρών εργ. επιχειρήσεων έχει ήδη επιτευχθεί με τον αποκλεισμό της συμμετοχής των μεγαλύτερων εργοληπτικών επιχειρήσεων στη δημοπρασία. Για τον λόγο αυτό θεωρώ, ότι η διάταξη περί κατωτάτων ορίων έχει στιγμιαία εφαρμογή κατά τον χρόνο διεξαγωγής της δημοπρασίας και μόνο.

3. Συνοψίζοντας τα προαναφερθέντα, η απάντησή μου στο υποβληθέν ερώτημα είναι ότι η απορροφώσα μητρική εταιρεία μπορεί και είναι η μόνη που δικαιούται να υπογράψει τη σύμβαση κατασκευής του έργου, είτε η τάξη εγγραφής της στο Μ.Ε.ΕΠ. συμπεριλαμβάνεται στις καλούμενες τάξεις είτε είναι ανώτερη από τις καλούμενες τάξεις.

Με εκτίμηση,

Σταμάτης Σ. Σταμόπουλος.